

ט"ו בשבט

אל עמי בשיתוף מכון התורה והארץ
לומדים עם ילדינו בבתי מדרש קהילתיים להורים וילדים

פרשת בשלח, שבט תשע"ג

ט"ו בשבט - הארץ ופירותיה

ט"ו בשבט הוא 'ראש השנה לאילנות'. מה המשמעות של 'ראש השנה' הזה? מדוע נוהגים לאכול בו מפירות ארץ ישראל? האם יש מצווה מיוחדת ב'נטיעות'?
בדרך זה נלמד על הלכות ט"ו בשבט ומנהגיו, ונלמד גם על משמעויות מיוחדות של נטיעת עצים ואכילת פירות בארץ ישראל.

ראש השנה לאילנות

המשנה מציגת ארבעה ראשי שנים, וביניהם, את ראש השנה לאילן. במשנה יש מחלוקת על התאריך המדויק:

ביאור:

1. ויצאו - וירדו כבר.
2. ועלה השרף באילנות - השרף הוא חומר דביק המופיע בעצים.
3. חונטים - מתחילים לפרח ולהוציא.

1. פירוש קהתי (הרב פנחס קהתי)

א. בית הלל אומרים בחמישה עשר בו - הטעם שקבעו ראש השנה לאילן בשבט מבאר בגמרא: 'הואיל ויצאו רב גשמי השנה, ועלה השרף באילנות', ונמצאו הפירות חונטים מעתה'.

1. משנה מסכת ראש השנה פרק א משנה א

ארבעה ראשי שנים הם...
באחד בשבט - ראש השנה לאילן, כדברי בית שמאי.
בית הלל אומרים, בחמשה עשר בו*.

ההלכה נפסקה כדעת בית הלל, שט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילן.

מהו ההשלכות לכך שט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילנות?

- א. ראש השנה לאילנות עוזר לנו לדעת אם אנחנו צריכים, בשנה זו, להפריש מעשר שני או מעשר עני. (ראו הרחבה להלכות מעשר שני ומעשר עני בהמשך)
- ב. ראש השנה לאילנות נצרך כדי שלא נערכב פרות שהתחילו לצמח בשנה שעברה עם אלו שצמחו השנה. ההלכה אומרת שצריך להפריש מעשרות בנפרד מפרות מקדמים, ובנפרד מפרות מאחרים. על פי הלכה זו: פרות שחנטו (תחלת יצירת הפרי) עד ט"ו בשבט שיכים לשנת המעשר הקודמת; פרות שחנטו לאחר ט"ו בשבט שיכים לשנת המעשר הבאה.
- ג. בנוסף, ראש השנה לאילנות עוזר לנו לדעת את 'גיל העץ'. למה זה חשוב? זה חשוב מכיון שהתורה אסרה עלינו לאכול פרות 'ערלה' - עץ שלא מלאו לו שלש שנים. 'הגיל' של העץ נקבע לפי ט"ו בשבט: עץ ששתלנו בחדש תשרי, יהיה בן שנה כבר בחדש שבט, וכאשר חדש שבט יעבר בפעם הרביעית, העץ יגיע לשנה הרביעית. (בשנה הרביעית - מתר לאכל בירושלים בלבד, ובחמישית מתר בכל מקום).

הגמרא הבאה היא המקור לכל הדברים האלו:

2. תלמוד בבלי ראש השנה דף טו עמוד ב

אילן שחנטו פירותיו קדם חמשה עשר בשבט - מתעשר לשנה שעברה, אחר חמשה עשר בשבט - מתעשר לשנה הבאה.

הרחבה להלכות מעשר שני ומעשר עני

ישנם כמה סוגי מעשרות, אותם אנו מצוים להפריש מן התבואה ומן הפירות.

- **תרומה גדולה** נתנת לכהן, ומעשר ראשון נתן ללוי. התרומה והמעשר מופרשים בכל שנה.
- **מעשר שני** הוא מעשר הנאכל על ידי הבעלים בירושלים. מעשר שני מפורשים בשנה הראשונה, בשנה השנייה, בשנה הרביעית ובשנה החמישית לאחר שנת השמיטה (בקיצור - בשנים א, ב, ד, ה). כיום פוּדִים מעשר שני על פרוטה ואוכלים אותו בכל מקום.
- **מעשר עני** הוא מעשר שנותנים לעניים. מפורשים מעשר זה בשנה השלישית ובשנה הששית (בשנים ג, ו) לאחר שנת השמיטה.

לעילוי נשמת
זוהרה בת ז'והרה
בן גיגי ז"ל

לעילוי נשמת
שמעון בר אסתר
בן גיגי ז"ל
נלב"ע י' שבט תשנ"ח

1. מה המיוחד בחודש שבט שמסמל תחילת 'שנה' (מקור ו א)
2. מדוע חשוב לדעת שט"ו בשבט הוא 'ראש השנה' לאילנות?
- א. לצורך הפרשת מעשרות?
- ב. לצורך מצות עורלה?

שֵׁבַח הָאָרֶץ בְּפִירוּתֶיהָ

מכיון שהקב"ה בחר בארץ ישראל, היא כוללת בתוכה מעלות רבות, שמתאספות כלן למקום אחד ארצות אחרות יש בהם רק חלק מן המעלות האלו, ואין מקום אחד שיש בו את כלן:

מקור אתגרי:

3א. פירוש ספורנו (הרב עובדיה ספורנו)

א. אל ארץ טובה - שנקבצו בה מיני הטובות שלא יקבצו בגליל (באזור אחד) וזולתו.

וספר⁶ חמשת מיני הטוב:

- הראשון הוא "ארץ נחלי מים עינת ותהמת", לא מי יאורים ואגמים הרעים⁷...
- השני הוא "ארץ חטה ושערה", הצריכים למזון⁸.
- השלישי: "ארץ זית שמן ודבש", שהם מעדני מלך⁹.
- הרביעי: "ארץ אשר לא במסכנת תאכל בה לחם", שימצאו בה מעות בזול¹⁰.
- החמישי: "ארץ אשר אבניה ברזל", שבה נמצא רבוי אבנים קשות ובהירות¹¹, יפות וטובות לבנין.

3. דברים פרק ח

(ז) כי ה' א-לקיך מביאך אל ארץ טובה¹ ארץ נחלי מים עינת ותהמת² יצאים בבקעה ובהר: (ח) ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש³: (ט) ארץ אשר לא במסכנת תאכל בה לחם לא תחסר כל בה⁴ ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצב נחשת.

ביאור:

1. עינות ותהמות - מעינות ומי תהום.
2. ארץ זית שמן - זיתים משובחים שמפיקים מהם שמן.
3. דבש - תמרים משובחים (ומתוקים כדבש).
4. לא תחסר כל בה - יש בה כל טוב.
5. שנקבצו בה מיני הטובות - מרפצות בה.
6. וספר - ונתאר.
7. לא מי יאורים... - מים אלו טובים יותר ממים של מאגרים ואגמים.
8. הצריכים למזון - שחשובים לאכילה.
9. מעדני מלך - מאכלים משובחים.
10. מעות בזול - ירוויחו כסף בקלות.
11. ריבוי אבנים קשות ובהירות - אבנים המתאימות לבניה.

רבי משה סופר מסביר מהו המיוחד בפרות שנשתבחה בהם ארץ ישראל:

4. על פי חת"ם סופר על חולין דף קמב עמוד א

הפסוקים משבחים את הפירות של ארץ ישראל. ללא ספק, הפירות באמת משובחים כפשוט הפסוקים, אך יש גם משמעות עמוקה - **אכילת הפירות מביאה את האדם האוכל לקדושה ולאהבת ה'.**

רבי יואל סירקיש מסביר כי בפרות ארץ ישראל יש קדושת ארץ ישראל שנובעת מהשכינה השורה בארץ ישראל:

5. על פי ב"ח אורח חיים סימן רח

פרות ארץ ישראל מקבלים קדושה מקדושת השכינה של ה', ולכן אנחנו מבקשים בסוף ברכה אחת מעין שלש (על המחיה) שנוזקה לאכול מפירות ארץ ישראל - 'ונאכל מפריה ונשבוע מטובה'...

ביאור:

1. פקוק ממידת חסידות - האם זה דבר שלא ראוי לאדם שמדקדק מאד במצוות ובהתנהגות שלו (למרות שברור שאין בזה עבירה).
2. מפירות גינוסר - מפירות שגדלים בגליל במקום שנקרא גינוסר (כנרת).

מקור אתגרי:

הבן-איש-ח', הרב יוסף חיים, פוסק הלכה ודרשן חשוב שחי לפני כ-100 שנה, נשאל שאלה הלכתית מעניינת מאדם שהתגורר בצפת. היה באזור פרדס עם פרות טובים ומתוקים מאד, והאדם השואל רצה ללקט כמה שעות ולהשאר שם כמה ימים כדי להנות מאותם פרות:

6. שו"ת תורה לשמה לבן איש חי סימן תיח

השאלה: ... אם יש בזה איזה פקפוק ממדת חסידות? ללקט ממקום למקום מהלך איזה שעות בשביל אכילה והנאה של מותרות הגוף...
תשובת הרב: גם לפי מדת חסידים, אין בזה פקפוק וחשש, שכן מצינו בגמרא "אמר רבה בר בר חנה: כאשר היינו הולכים עם רבי יוחנן לאכל מפירות גינוסר²..." (ערוכין ל.)... **בשביל חבוב ארץ ישראל לאכל מפירות המתוקים וחשובים שלה וכוונתם לשם שמים...** לכן, מאחר שגם אתה השואל פונתך לשם שמים, בשביל חבוב ארץ ישראל ולהודות לה' על הארץ ופירותיה הטובים - **לך אכל בשמחה...**

שאלת אתגר:

1. מהן המעלות הבולטות של ארץ ישראל?
2. מדוע יש מעלה מיוחדת לפירות ארץ ישראל, על פי החת"ם סופר ועל פי הב"ח?
3. גם בארצות אחרות יש נחלי מים ופירות טובים. מה ייחודה של ארץ ישראל לעומת שאר הארצות?
4. מה גורם לפירות ארץ ישראל להיות כל כך מיוחדים?

סדר אכילת הפרות

1. מקדימים לאכל כל דבר שבכרתו 'המוציא', לאחר מכן 'מזונות', ולאחר מכן יין.
 2. נוהגים ששבעת המינים קודמים לכל פרות העץ האחרים.
 3. כל הקדם בפסוק "ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש" (דבש - תמרים) קדם לברכה, ועל כן הגפן קודמת לתאנה, התאנה לרמון והזית - לתמר.
 4. כל הקרוב למלה "ארץ" בפסוק, חשיבותו גדולה יותר. על כן, הזית והתמר קודמים לגפן תאנה ורמון, מכיון שהזית והרמון נכתבו מיד לאחר המלה "ארץ" השניה. ואלו הגפן, התאנה והרמון מופיעים ברחוק שתי מלים מהמלה "ארץ" הראשונה.
 5. פרות העץ קודמים לפרות האדמה, ויש אומרים שאם פרי האדמה מאד חביב עליו, יש לברך עליו קדם לפרי העץ.
- (הרב יהודה הלוי עמחי)

פרות ארץ ישראל

חכמינו מצאו בפרות ארץ ישראל ובתכונותיהם משל לערכים חשובים בחיינו. לפנינו מספר דגמאות:

רמון

7. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף ט עמוד א

... פושעי ישראל¹ שמלאין מצות² כרמון, שנאמר:
'כפלה הרמון רקתך' (שיר השירים ו, 13) ... אל תקרי³ 'רקתך' אלא 'ריקתך',
שאפלו ריקנין שבך מלאין מצות כרמון⁴.

ביאור:

1. פושעי ישראל - אנשים המרבים לחטא.
2. שמלאין מצוות - נמצא שהם עושים דברים טובים.
3. אל תקרי - אפשר להסביר את הפסוק כאילו כתוב בו מילה אחרת ('ריקתך' דומה למילה 'רקתך').
4. כרמון - כמו מספרם הגדול של גרגירי הרימון.

אגוז

8. על פי מדרש שיר השירים רבה פרשה ו

כל הפרות, אדם יכול לטל¹ מהם מתוך השק, ואין חבריהם² מרגישים.
אבל האגוז, כיון שאותה נוטל בדרך מעט מהם - כלם מתרגשים³.
כך ישראל: כיון שנטל אחד מהם ונתן במחבשו⁴, מיד נעורים כלם ופודים אותו⁵.

ביאור:

1. לטל - להוציא פרי.
2. ואין חבריהם - הפירות האחרים.
3. כלם מתרגשים - נוקשים זה בזה ומרעישים.
4. במחבשו - בבית הכלא.
5. נעורים כלם ופודים אותו - עושים מאמץ להציל ולשחרר אותו.

זית

9. תלמוד בבלי מסכת מנחות דף נג עמוד ב

למה נמשלו ישראל לזית?
... מה זית, אין עליו נושרים, לא בימות החמה ולא בימות הגשמים -
אף ישראל, אין להם בטלה עולמית¹, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא.

ביאור:

1. בטלה עולמית - אלא קיימים לנצח.

תמר

10. בראשית רבה פרשה מא

למה נמשלו ישראל לתמר?
מה תמרה זו, אין בה פסלת¹, אלא: תמרים לאכילה, לולבים להלל²,
חריות³ לסיכוף...
כך הם ישראל - אין בהם פסלת, אלא: מהם בעלי מקרא⁴, מהם בעלי משנה⁵,
מהם בעלי אגדה, מהם בעלי מצות, מהם בעלי צדקות⁶.

ביאור:

1. אין בה פסולת - אין חלק רע ומשתמשים בכל חלק.
2. להלל - להודות לה' בחג הסוכות.
3. חריות - ענפים.
4. בעלי מקרא - בקיאים בתורה שבכתב.
5. בעלי משנה - בקיאים בהלכה.
6. בעלי צדקות - עושים צדקה וחסד.

תאנה

11. על פי מדרש ילקוט שמעוני יהושע ב

'נצר תאנה יאכל פריה' - למה נמשלה תורה לתאנה?
כל פרות יש בהם פסלת - ענבים יש בהם חרצנים, רמונים יש בהם קליפות.
אבל תאנה - כלה יפה לאכול ואפשר לאכול אותה בשלמותה.
כך דברי תורה - כל החלקים טובים לאדם ומועילים לו.

ביאור:

1. נמוך ממנו - בגלל הכובד של האשכול הוא נופל קצת למטה.
2. גדול מחברו... - ענינו ואינו מתגאה על חברו.

ביאור:

1. שתשביח - שתתן פירות משובחים יותר.
2. להודיע ישראל בעולם - לפרסם את שמם של ישראל.

12. שמות רבה פרשה טז

מֶה הַגֶּפֶן הַזֶּה, יֵשׁ בָּהּ אֲשָׁכּוּלוֹת גְּדוֹלִים וְקִטְנִים, וְכָל אֲשָׁכּוּל שֶׁהוּא גְדוֹל מִחִבְרוֹ, נִמּוֹךְ מִמֶּנּוּ, כִּךְ יִשְׂרָאֵל, כָּל מִי שֶׁהוּא גְדוֹל מִחִבְרוֹ, נִמּוֹךְ מִמֶּנּוּ.²

מקור אתגרי:

13. שמות רבה פרשה מד

לְמָה נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לַגֶּפֶן?
אֵלָּא מֶה גֶּפֶן, כְּשֶׁבַעֲלֶיהָ מִבְּקָשִׁים שֶׁתִּשְׁבִּיחַ¹, מֶה הֵם עוֹשִׂים?
עוֹקְרִים אוֹתָהּ מִמְּקוֹמָהּ וְשׁוֹתְלִים אוֹתָהּ בְּמָקוֹם אֲחֵר, וְהִיא מִשְׁבַּחַת.
כִּךְ יִשְׂרָאֵל: כִּינּוֹן שֶׁבִקֵּשׁ הַקֹּ"ה לְהוֹדִיעַ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם,
מֶה עֲשָׂה? עֲקָרָם מִמִּצְרַיִם וְהִבְיָאָם לְמִדְבָּר, וְהִתְחִילוּ מַצְלִיחִים שָׁם.
קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה וַיֵּצֵא לָהֶם שָׁם בְּעוֹלָם.

4. למה נמשלה התורה דווקא לתאנה?
5. באלו תופעות בצומח ובטבע מוצאים רמז למידת הענווה?

1. מה למדו חכמים מהפסוק 'כִּפְלַח הָרִמּוֹן רִקְתָּךְ'?
2. איזה ערך חשוב קים בעם ישראל, אותו המשילו חכמים באגוז?
3. במה דומה עם ישראל לזית, ובמה הם דומים לתמר?

פרות 'חמשה עשר' - סדר ט"ו בשבט

הידעת?

חכמי הקבלה ובראשם **האר"י** (רבי יצחק לוריא), אשר חיזו בצפת לפני כחמש מאות שנה, הנהיגו 'תקון' מיוחד, הנקרא היום - **סדר ט"ו בשבט**, בו אוכלים מפרות שנשתבחה בהם ארץ ישראל, לומדים תורה, ומתפללים לשנה מברכת לאילן. היהודים בגולה כנו את מנהג אכילת הפרות בט"ו בשבט בכינוי: **'פרות חמשה עשר'**. רבים מן היהודים חיזו באירופה, שהיתה קרה ומשולגת בתקופה זו, ולא יכלו להשיג פירות טריים מפרות ארץ ישראל, לכן הסתפקו באכילת **פרות יבשים שנשתבחה בהם ארץ ישראל**. היהודים רבים נהגו לומר: **"יהי רצון שנזכה לעלות בקרוב לארץ ישראל, לאכל מפריה ולשבוע מטובה"**.

מעשה שהיה

אמר להם: "לא כך דרך אכילת הרמון, יש לאכול דווקא את הגרגרים".
הסבירו לו: "בכל פרי אנו נוהגים לזרק את הגרגרים ואוכלים את השאר, ולכן נהגנו גם בו כך".
אמר האורח מארץ ישראל: "בזה שאכלתם את הקלפה המרה, בלי להגיד מלה רעה על הארץ (ויפרותיה), הוכחתם שאתם מלאים אהבה לארץ ישראל, כמו שהרמון מלא בהרבה גרגרים".

פעם התארח יהודי מארץ ישראל בחוץ לארץ בימי חדש שבט, והביא אתו רמון, כדי לשמח את המארחים שלו בפרי מפרות ארץ ישראל.
כשהגיע ט"ו בשבט, ישבו בני הבית מסביב לשולחן ובעל הבית פתח את הרמון, חלק אותו לחלקים שווים, נתן לכל בני הבית, וכלם ברכו יחד ברכת "בורא פרי העץ" וברכת "שהחינו" על פרי חדש זה.
מכיון שלא הכירו את הפרי, התחילו לאכול את הרמון כמו שאוכלים פרות אחרים: את הגרגרים ורקו, ואת החלק החיצוני אכלו!...
הרגישו כלם בטעם המר בפיהם, אבל לא דברו נגד הפרי כי פרי ארץ ישראל הוא, והמשיכו לאכול את הקרום המר.
לפתע, נכנס האורח לבית וראה שהאנשים אוכלים את הקרום המר, ומניחים את הגרגרים בצד -

חג הנטיעות - מצוות הנטיעה

דברי חכמינו על חשיבותם של פירות ארץ ישראל, והמנהגים לאכול מפירות הארץ ביום זה, השפיעו על היהודים שחזרו לישוב את ארץ ישראל. כאשר הוקמו המושבות החקלאיות הראשונות, לפני כמאה ועשרים שנה, קבעו המנהיגים את יום **ט"ו בשבט כחג הנטיעות**, שבו שותלים עצים רבים וכך מיישבים את הארץ ומפתחים אותה.

הנטיעה בארץ חשובה מאד. מן התורה למדנו כי הקב"ה עסק בנטיעה:

14. ספר בראשית פרק ב פסוק ח

וַיֵּטַע ה' אֱלֹקִים גֶּן בְּעֶדֶן מִקְדָּם וַיֵּשֶׁם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר.

חכמינו לומדים מכך שעלינו לנהג בדומה למעשיו של הקב"ה:

15. מדרש רבה ויקרא פרשה כה פסוק ג

'אחרי ה' אלקיכם תלכו... וכו' תדבקו' (דברים יג) - אמר רבי יהודה בן סימון: וכי אפשר לו לבשר ודם, להלך אחרי הקב"ה? וכי אפשר לבשר ודם לעלות לשמים ולהדבק בשכינה? אלא מתחילת בריתו של עולם לא נתעסק הקב"ה אלא במטע תחלה... אף אתם, כשאתם נכנסים לארץ ישראל, לא תתעסקו אלא במטע תחלה... - 'וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל'.

ביאור:

1. לבשר ודם - לבני אדם.
2. ולהדבק בשכינה - (אי אפשר) להתקרב אל ה'.
3. לא נתעסק... במטע תחילה - ה' עסק בנטיעה.

מעשה שהיה

בחגיגת מטעים במגדיל (הוד השרון) אשר בשרון, נתכבד הרב קוק בנטיעה הראשונה. לשקם והלך לנטע, התרגש מאד, עיניו זלגו דמעות, ופניו היו כלפיד-אש. כשהגישו לו את המעדר, סרב לקחתו, והתכופף וכידיו טפל ברגבי-הארמה, כשכלו נתון ברערת-קדש.

נטיעות בארץ ישראל המתחדשת

כשעם ישראל החל לחזור לארץ ישראל, הוקמו מושבות רבות כגון ראש-פנה, פתח-תקוה, ראשון לציון ועוד. אחת המושבות הראשונות היתה **יסוד המעלה** בעמק החולה, בה התישבו יהודים מאמינים ועובדי ה'. וכך הם מתארים את מעשיהם:

16. על פי הספר תקופת חיבת ציון

נטענו בגן יותר מאלף חמש מאות אילנות: שבע מאות ושמונים אתרוגים, ומאה רמונים. ועוד נטע, אם ירצה השם, כמה מיני נטיעות... כי האדם עץ השדה, וזה בלא זה, אינו להם חיים טובים. לכן, ראשית עסקנו הוא בנטיעות, כי כן הורה לנו הבורא, וכך גם הוא עשה, כמו שכתוב: 'ויטע ה' אלקים גן בעדן'...

בואו נסיר במוזיאון מיוחד...

שלום ילדים, מי לא חרונה בקר במוזיאון? בקטע הבא נספר לכם על מוזיאון מיוחד, מוזיאון שפבר לא קים. המוזיאון נקרא "מוזיאון התורה והארץ", הוא היה בשיב כפר-דרום שבגוש קטיף. לצצרנו הרב, בחרבן ישובי גוש קטיף, גם מוזיאון זה חרב. מדוע היה מוזיאון זה מיוחד? בואו נסיר במוזיאון ונדע את התשובה.

בכניסה למוזיאון, ממש בפתח, היה עץ ירק עם גזע חזק בעל שרשים חזקים. העץ בא לבטא את הקשר השרשי והמיוחד של עם ישראל עם ארצו. בפתחות השונות במוזיאון, רואים את העץ הזה בשלבים שונים - רואים אותו כאשר הוא מכה שרשים, ורואים אותו גם בלי פרות. מה יש בפתחות השונות?

התחנה הראשונה היא התחנה של אבותינו, אברהם יצחק ויעקב. בתחנה זו רואים את העץ מכה שרשים, כי האבות הכו שרשים בארץ הזאת, קנו את מערת המכפלה, חפרו בארות מים, ואף זרעו תבואה ונטעו אילנות.

בתחנה השנייה רואים שהעץ פורח ונותן פירות יפים. בתחנה הזאת רואים את הארץ בזמן בית המקדש הראשון. בתקופה זו, העם קים את כל המצוות התלויות בארץ - תרומות ומעשרות, בכורים, שמטה, ועוד.

בתחנה השלישית רואים את העץ בלי פרות - וזו היא תקופת הגלות בבבל ל-70 שנה.

בתחנה הרביעית שוב העץ נותן פרות - וזו היא התחנה של בית המקדש השני. **בתחנה החמישית** העץ מתבשר, ועומד כלו שחר, מלא פית ועשן. זו היא התחנה של הגלות הארובה בת אלפים השנה, בה הארץ היתה לרוב שוממה מבניה.

האם עץ זה יכל לתת פרות? מה אתם אומרים ילדים?

התחנה הששית היא שיבת ציון השלישית, העליה לארץ שהתחלה כבר עם חכמים וגדולי הדור כמו הרמב"ם ותלמידי הגר"א, וממשיכה עד ימינו. **בתחנה זו העץ חוזר לחיים!** הוא משנה בחזרה את צבעו לירק, ונותן פרות בעין יפה, ממש כמו תחתית המתים! בתקופה זו, תושבי הארץ שבים לקים את המצוות התלויות בארץ.

בקומה השנייה שהיתה במוזיאון, ראו כיצד מקימים את המצוות התלויות בארץ, וראו כיצד החקלאות פורחת בארץ ישראל.

אנחנו מתפללים שבעזרת ה' העץ ימשיך לתת פרות, שנוזכה להמשיך לקים את המצוות התלויות בארץ, ונשנוזה במהרה להתבשר על ביאת המשיח ובנין בית המקדש!

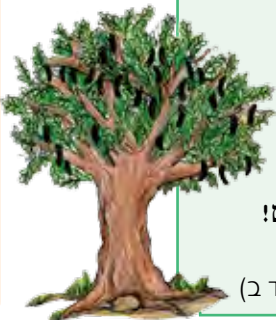

2. אלו מצוות נלמדות בפסוק במקור 15?

1. מי הוא 'הנוטע הראשון', ומה לומד מכך רבי יהודה? (מקור 15)

ביאור:

1. אמת המים - תעלה להוביל מים.
2. וכשביקש לילך - כשרצה ללכת.
3. צלך נאה - ששענףך יהיו רבים ויפים.
4. נטיעות שנוטעין סחך - השתילים שיצאו סחך.
5. הרי תורה - יש בך חוכמת התורה.

התלמוד מספר על החכם **רב יצחק** שרצה לברך את **רב נחמן** חברו והשתמש במשל:
משל... לאדם שהיה הולך במדבר, והיה רעב ועיף וצמא,
ומצא אילן שפרותיו מתוקין וצלו נאה, ואמת המים עוברת תחתיו.
אכל מפרותיו, ושתה ממימיו, וישב בצלו, וכשביקש לילך, אמר:
אילן, אילן, במה אברכך? אם אומר לך שיהיו פרותיך מתוקין, הרי פרותיך מתוקין!
שיהא צלך נאה? הרי צלך נאה!
שתהא אמת המים עוברת תחתך? הרי אמת המים עוברת תחתך!
אלא, **יהי רצון שכל נטיעות שנוטעין ממך יהיו כמותך!**
אף אתה, במה אברכך? אם בתורה, הרי תורה! אם בעשר, הרי עשר! אם בבנים, הרי בנים!
אלא, **יהי רצון שיהיו צאצאי מעריך כמותך.**
(תלמוד בבלי מסכת תענית דף ה עמוד ב)

חידות לט"ו בשבט

1. אלו המשילו את הצדיק, והוא גם הראשון לברכה בין הפרות.
(מהו הפרי, מהו המשל, ומתי הוא ראשון?)
2. בתורה הוא נזכר כשאת הארץ באו לרגל, פירותיו מסמלים את הפסח לכל אחד מן ישראל.
(מהו הפרי, וכיצד הוא מסמל את כל ישראל?)

הרב יגאל קמינצקי

רב גוש קטיף תובב"א

ראש הישיבה הגבוהה 'כיסופים', ניצן

לכל מאן דבעי!

לאחרונה הפנו את תשומת לבי לאזהרתו של הראשון לציון הרה"ג שלמה משה עמאר שליט"א בדבר הימצאות שאריות חומרי הדברה בירקות עליים. אכן כמי שמכיר את הנושא מקרוב, יודע אני שקיימת בשוק בעיה חמורה של ריסוס לא מבוקר, ולערי, אף בעיות כשרות שונות. יחד עם זאת, הריני להודיע, בשער בת רבים, כי חברת **"עלי קטיף - חסל"ט** (כולל מותגיה, כגון: ביכורי קטיף, ירוק מן הטבע) המופעלות ע"י מגורשי כפר דרום, שהייתה החברה הראשונה שפיתחה שיטת גידול מיוחדת ונקייה מחרקים, עושה כל מאמץ להתמודד עם בעיית החרקים באמצעים אגרו-טכניים ואחרים עוד לפני שלב ההדברה ובכך מצמצמת את השימוש בחומרים אלו למינימום ההכרחי. בשונה מאותם גידולי ירקות עליים אחרים, המרוססים ללא פיקוח, חברת **"חסל"ט - עלי קטיף**, עומדת בתקנים בינלאומיים מחמירים ויש לה פיקוח מעבדתי צמוד שמבטיח ירקות עליים נקיים מחרקים וברמה בריאותית נאותה וראויה לאכילה ואף לשיווק בחו"ל. [יש לציין שבחו"ל ההקפדה על הימצאות שאריות הדברה במזון, מאד מדוקדקת, ומהווה תנאי הכרחי לאישור רישיון יצוא].

מבחינתי, כשרות המוצר כוללת גם את מצבו הבריאותי, בבחינת "חמירא סכנתא מאיסורא".

לאור כל זאת הריני להודיע שמצווה לכתחילה להשתמש בירקות עליים אלו של חברת **"חסל"ט עלי קטיף** ומותגיה, ולהעדיףם על פני ירקות עליים, כאלו המצויים בשוק, שאינם מפקחים וממותגים, המרוססים באופן חפשי וללא פיקוח של מעבדה.

בברכה התורה והארץ
הרב יגאל קמינצקי

רוצה להיות שותף בחיזוק הזהות היהודית ולא יודע איך? המפגש בין דתיים לחילונים חשוב לך?

אל עמי – משהו חדש ממשיך

אל עמי: העצמת החינוך היהודי בחטיבות ותיכונים ממלכתיים.

קהילה לומדת: חוגי לימוד ושיעורים.

לגדול ולגדל: פעילויות לטיפוח והעצמת המשפחה וחינוך ילדים.

לומדים ביחד: קבוצות משותפות ללימוד בנושאים מגוונים.

סמינרים ושבתות עיון: העצמת הקהילות בסופי שבוע.

מרכז לחינוך יהודי: תכנית העשרה שבועית ביהדות לתלמידי היסודי.

עולים למעלה: תכניות יהדות לעולים חדשים, לחיבור וחיזוק זיקתם למורשת ישראל.

אל עמי מדור לדור: לימוד שבועי משותף של הורים וילדים.

בתי מדרש למורים, ימי עיון והרצאות.

ליצירת קשר, השתתפות בפעילות ותרומות:

elami@elami-elatzmi.co.il • www.elami-elatzmi.co.il • 04-9978164

אל עמי במספרים

115 ערים וישובים • 40,000

תלמידים • 103 בתי ספר • 140

מרצים, מדריכים ומתנדבים •

750 משתתפים בחוגי לימוד

קבועים • 2,800 לומדים בכנסים

וימי עיון • 7,500 הורים וילדים

בבתי מדרש בכל שבוע.

מערכת: הרב מאיר אסולין, הרב שלום למפרט, הרב ש"י גלמן, ריכוז התכנית: שלומית שרפי | יוצא לאור:

מכון התורה והארץ

בשיתוף

אל עמי-אל עצמי

אשקלון, ת.ד. 1033 מיקוד 78109 | טל': 08-6847325 | פקס': 08-6847055

ת.ד. 1300 מעלות, 21510 | טל': 04-9978164 | פקס': 04-9972242

אתר: Machon@toraland.org.il | דוא"ל: www.toraland.org.il

אתר: elami@elami-elatzmi.co.il | דוא"ל: www.elami-elatzmi.co.il

עיצוב: גרפיט | 04-6601020, 04-4965150 | איורים: מיטל שוגרמן 04-6600512

כל הזכויות שמורות! אין להפיץ ולהעביר ללא אישור מפורש!